

Lastensuojelu

Suomen kansallinen perhelainsäädäntö noudattaa YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen keskeisiä periaatteita. Kaikkien lastensuojelupäätösten on oltava lapsen edun mukaisia.

[Kaikkia Suomessa asuvia lapsia suojellaan saman lastensuojelulain mukaisesti \(tiedote 1.10.2012\)](#)

Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa lastensuojelun lainsäädännöstä. Lastensuojelu jakautuu ehkäisevään lastensuojeluun ja lapsi- ja perhekohtaiseen lastensuojeluun.

Kunnan tehtävänä on huolehtia, että lastensuojelu järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaiseksi kuin kunnassa esiintyvä tarve eri vuorokauden aikoina edellyttää.

Lastensuojelun pääperiaatteet:

Ensisijainen vastuu lapsen hyvinvoinnista on vanhemmilla, yhteiskunta auttaa tarvittaessa

Lastensuojelulain mukaan vastuu lapsen hyvinvoinnista on ensisijaisesti lapsen vanhemmilla ja huoltajilla. Lasta tulee kasvattaa siten, että hän saa osakseen ymmärtämystä, turvaa ja hellyyttä. Lasta ei saa alistaa, kurittaa ruumiillisesti eikä kohdella muulla tavoin loukkaavasti. Jos vanhemmat eivät jostain syystä kykene huolehtimaan kasvatustehtävästään, julkisen vallan velvollisuus on puuttua perheen tilanteeseen.

Avohuollon tukitoimet ovat ensisijaisia huostaanottoon ja sijaishuoltoon nähden. Avohuollon tukitoimien on oltava lapsen edun mukaisen huolenpidon toteuttamiseksi sopivia, mahdollisia ja riittäviä. Avohuollon tukitoimina voidaan järjestää esimerkiksi taloudellista tukea, terapiaa, loma- ja virkistystoimintaa, tukea koulunkäynnissä, lapsen kuntoutumista tukevaa hoitoa sekä koko perheen sijoittamista perhe- tai laitoshuoltoon.

Välittömässä vaarassa oleva lapsi sijoitetaan kiireellisesti

Jos lapsi on välittömässä vaarassa tai muutoin kiireellisesti sijaishuollon tarpeessa, hänet voidaan sijoittaa kiireellisesti korkeintaan 30 päivän ajaksi. Päätöksen tekee kunnan sosiaalityöntekijä. Vanhemmilla on oikeus valittaa päätöksestä. Päätöstä voidaan jatkaa 30 vuorokautta, jos se on välttämätöntä lapsen huostaanoton tarpeen selvittämiseksi ja tarvittavista lastensuojelutoimenpiteistä ei ole mahdollista päättää ilman lisäselvityksiä. Lisäksi edellytetään, että sijoitus on edelleen lapsen edun mukainen.

Kiireellisen sijoituksen aikana lapsen tilanne ja hänen tarvitsemansa tukitoimet selvitetään perusteellisesti. Lastensuojelulain mukaan lastensuojelun järjestämiseksi tulee järjestää neuvotteluja, joihin voivat osallistua lapsi, vanhemmat, perheelle läheiset henkilöt sekä viranomais- ja muut yhteistyötahot.

Huostaanottoon turvaudutaan viimeisenä keinona

Huostaanotto on lastensuojelutyön viimesijaisin keino turvata lapsen kasvu ja kehitys. Huostaanottoon ja sijaishuoltoon turvaudutaan vain, jos kodin olosuhteet tai lapsen oma käyttäytyminen uhkaavat vaarantaa vakavasti lapsen terveyttä tai kehitystä. Ennen kuin huostaanottoon ryhdytään, tulee lapsen ja perheen tilannetta arvioida monipuolisesti. Ensisijaisesti on pyrittävä siihen, että lapsi voisi asua vanhempiensa luona.

Ennen lapsen sijoittamista kodin ulkopuolelle on selvitettävä sukulaisten ja muiden lapselle läheisten henkilöiden mahdollisuus ottaa lapsi luokseen asumaan tai muutoin osallistua lapsen tukemiseen. Huostaanotto voidaan toteuttaa vain, jos se on lapsen edun mukainen. Päätöksen lapsen huostaanotosta tekee sosiaalihuollon johtava viranhaltija. Jos lapsen vanhemmat tai 12 vuotta täyttänyt lapsi vastustavat huostaanottoa, päätöksen tekee tuomioistuin.

Tietoa lastensuojelusta

Lastensuojelu.info-sivuilla esitellään suomalaista lastensuojelua erityisesti maahanmuuttajille. Sivustoon on koottu tietoa siitä, mitä lastensuojelu on, mihin se perustuu ja miten se toimii.

<http://www.lastensuojelu.info/ru/>

Lastensuojelutilastot

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos kerää tilastotietoa lastensuojelun avohuollon tukitoimista ja lapsien sijoituksista.

Vuoden 2010 aikana oli huostassa 10 003 lasta. Kiireellisesti sijoitettiin 3 432 lasta. Huostassa olleiden lasten määrä väheni edellisvuodesta runsaat 2 prosenttia, mutta kiireellisesti sijoitettuja oli 21 prosenttia enemmän kuin vuonna 2009.

Suomen ja Venäjän yhteistyö lastensuojeluasioissa

Suomen ja Venäjän viranomaisyhteistyötä on tiivistetty. Suomi on luovuttanut Venäjän suurlähetystölle yhteystietolistan, joka koostuu Suomen asiantuntijaviranomaisista. Viranomaiset voivat tämän listan avulla olla tarvittaessa suoraan yhteydessä toisen maan viranomaiseen perheoikeudellisen kysymyksen ja toimivaltaisen vastuutahon nopeaksi selvittämiseksi.

Viranomaiset voivat myös vaihtaa tietoja kummankin valtion perheoikeudellisesta lainsäädännöstä ja tällä tavoin lisätä ymmärrystä perheoikeudellisissa asioissa sekä vahvistaa yhteistyötä viranomaisten välillä.

Hyvänä esimerkkinä viranomaisten välisestä yhteistyöstä on maaliskuussa 2011 Helsingissä järjestetty suomalais-venäläinen asiantuntijakonferenssi perheoikeudellisissa asioissa.